C25 – OND2

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

17 oktober 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de omzendbrief van 16 augustus 2002 inzake de afwezigheden van leerlingen in het basisonderwijs

Interpellatie van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de kosteloosheid van het basisonderwijs
Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de kosteloosheid van het onderwijs
Met redenen omklede motie

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de implementatie van de studie betreffende de objectiveerbare verschillen in het onderwijs
Met redenen omklede motie

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 17 oktober 2002

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer André Van Nieuwkerke

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.20 uur.*

Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de omzendbrief van 16 augustus 2002 inzake de afwezigheden van leerlingen in het basisonderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Dijck tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de omzendbrief van 16 augustus 2002 inzake de afwezigheden van leerlingen in het basisonderwijs.

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het onderwerp van mijn interpellatie is bij het begin van het schooljaar uitvoerig aan bod gekomen in de media. Desalniettemin houden we eraan deze problematiek alsnog te bespreken.

In de omzendbrief van 16 augustus, waarin de afwezigheid van leerlingen in het basisonderwijs wordt geregeld, staan goede punten, alsook verbeteringen en verduidelijkingen, maar tevens onduidelijkheden en zwakke punten. Dat de vorige omzendbrief van 12 februari 1992 niet meer actueel was en dat er aanpassingen nodig waren, valt niet te ontkennen. Na 10 jaar is een aantal dingen gewijzigd, moeten er andere klemtonen worden gelegd, en moet er worden bijgestuurd.

Toch vraag ik me af of de huidige regeling voor afwezigheid wegens ziekte wel realistisch is. Brengt ze geen extra belasting mee voor de klas en voor de school ? Vroeger was de regeling vrij eenvoudig, en gemakkelijk toe te passen. Voor een afwezigheid van minder dan 6 opeenvolgende schooldagen was een briefje van de ouders nodig en vanaf de 7e daarop volgende schooldag een medisch attest.

Misschien was dat evenwel wat té eenvoudig, en zal uit uw antwoord blijken dat er een bijsturing nodig was met het oog op de bestrijding van het spijbelen. Bovendien weten we dat er ziektebriefjes werden geschreven door ouders om later terug te kunnen keren uit verlof of om vroeger te kunnen vertrekken, iets waarvoor de regeling niet gold. Nu is er na 5 afwezigheden met een briefje van de ouders steeds een medisch attest vereist.

Vormt het geen bijkomende last dit bij te moeten houden ? De zaken moeten nu immers nauwkeuriger worden gevolgd. Wat heeft intussen het tweejarig spijbelexperiment voor resultaat gehad ? Waarom is er een nieuwe regeling gekomen ? Welke overwegingen zijn daarbij gemaakt ? Elk systeem heeft immers zo zijn voor- en nadelen. De betrachting moet zijn te kiezen voor het systeem met de minste nadelen.

Een tweede bedenking, fundamenteler van aard, maak ik bij paragraaf 3.2 'van rechtswege gewettigde afwezigheden'. Het gaat met name om het laatste punt over het beleven van feestdagen die inherent zijn aan de door de grondwet erkende levensbeschouwelijke overtuigingen van een leerling. Ik zal zo dadelijk terugkomen op het aspect van erkenning door de grondwet.

Het gaat om de anglicaanse, de islamitische, de joodse, de katholieke, de orthodoxe en de protestantse godsdiensten. Voor al deze godsdiensten samen, de katholieke uitgezonderd, gaat het om in het totaal 22 bijkomende feestdagen, waarvan 2 islamitische, 17 joodse en 3 orthodoxe. Ik maak daar enkele bedenkingen en bezwaren bij, zowel uit principieel als uit praktisch oogpunt. Ik merk ook op dat u hierin niet door iedereen van uw partij en van de meerderheid wordt gevolgd.

Van Dijck

Principieel vraag ik me af of dit niet in tegenspraak is met de grondwettelijke scheiding van kerk en staat. Het mag niet worden vergeten dat de andere vrije dagen, ook al hadden ze oorspronkelijk een religieus karakter, inmiddels gelden voor ieder kind, ongeacht de geloofsovertuiging. Bovendien gelden ze ook ongeacht of het kind daadwerkelijk deelneemt aan de religieuze vieringen.

Zullen de kinderen hierdoor niet juist worden aangezet om die dagen afwezig te blijven ? We weten dat in bepaalde middens de sociale druk zeker zal verhogen opdat ouders hun kinderen op de feestdagen van hun godsdienst zouden thuishouden. Er zullen in die leefgemeenschappen spanningen ontstaan tussen ouders die zich meer inschakelen in onze publieke cultuur en anderen die meer vasthouden aan de fundamentele waarden van hun religie.

Daarover gaat in grote lijnen mijn kritiek. We pleiten voor een groot onderscheid tussen enerzijds wat we de publieke cultuur noemen, en anderzijds de private cultuur. Aan de private cultuur willen we niet tornen ; dat moet duidelijk zijn. Echter het onderwijs is een duidelijk voorbeeld van publieke cultuur. Momenteel bespreken we in het parlement het inburgeringsdecreet. Daarbij is de uitdaging de deelname van allochtonen aan de publieke cultuur, en het zich eigen maken van die publieke cultuur door hen.

Ook vanuit praktisch oogpunt heb ik een aantal vragen. Als ik vragen stel met betrekking tot de 17 dagen die joodse kinderen mogen of kunnen nemen, moeten we dit bekijken vanuit het perspectief dat de meesten van deze kinderen school lopen in eigen scholen. Ik meen te weten dat daar de verlofregeling totaal anders is. Zij hebben soms school wanneer de ‘normale’ scholen verlofdagen hebben, wanneer er dus een algemene andere regel is. Misschien kunt u daaromtrent toch ook enige duiding geven. Wat geldt overigens voor joodse kinderen die niet naar een joodse school gaan ? Mogen die inderdaad 17 dagen thuisblijven ? Hoe gaan ze die lessen inhalen ? Moeten zij dan tijdens de katholieke feestdagen naar school komen ? Ik vind dat toch wel een gevaarlijke discussie.

Is het ook niet zo dat er in sommige klassen in sommige scholen op die feestdagen les zal worden gegeven voor slechts 2 of 3 leerlingen ? Er is mij een geval bekend van een school in Ukkel met heel veel islamkinderen. Als bepaalde scholen inderdaad voor het merendeel islamkinderen hebben, waarom gebruiken ze dan niet hun 2 facultatieve verlofdagen die ze zelf vrij mogen bepalen ? Waarom schakelen ze die niet in voor die 2 feestdagen ? Dan is de school dus gewoon dicht.

Een bijkomende vraag is of u op die manier geen ongelijkheid schept tussen leerlingen en leerkrachten. Een islamleerkracht zou bijvoorbeeld naar school moeten, terwijl zijn kinderen thuis mogen blijven. Nu zijn het er misschien nog niet zo heel veel, maar ik neem aan dat er op termijn ook bij de leerkrachten mensen met verschillende religieuze overtuigingen zullen komen – en waarom ook geen islamleerkrachten ?

Als ik het heb over de mogelijkheid die u biedt aan door de Grondwet erkende godsdiensten, heb ik de volgende vraag. Wat valt er te zeggen over de niet- of nog niet-erkende godsdiensten ? Als godsdiensten erkend zijn door de Grondwet, neem ik aan dat dit voor een stuk te maken heeft met de macht van het getal. Toch moet ik zeggen dat een religieuze overtuiging of beleving niet kan worden afgewogen aan het aantal gelovigen. De macht van het getal heeft niets te maken met religieuze beleving. Hoe moeten we bijvoorbeeld omgaan met Hindoes of Sikhs ? Moeten zij dan wel spijbelen ?

Dan heb ik nog de volgende vraag. Toen het debat werd gevoerd, werd er gesteld dat er in het secundair onderwijs reeds lang zo’n regeling is. Wat zoekwerk leert ons echter dat de vroegere omzendbrief SO 65 van 1999 slechts recent opgeheven is en vervangen werd door de omzendbrief SO/2002/06 met als publicatiedatum 15 augustus 2002, waarin we onder paragraaf 2.2.1.9. analoge richtlijnen terugvinden. Zijn die richtlijnen voor het secundair onderwijs nieuw, of was dit inderdaad op die manier reeds geregeld in de voorgaande omzendbrief SO 65 ? Waarom is die laatste omzendbrief opgeheven en op welke punten werd hij aangepast ?

Afsluitend heb ik nog de volgende vraag. U hoeft daar niet per se nu mondeling antwoord op te geven, u mag mij dat ook op papier bezorgen. Kunt u mij een opsomming geven van de uitzonderingen die in het onderwijs worden toegestaan aan leerlingen op basis van gebruiken, gewoonten en verplichtingen die eigen zijn aan hun, door de Grondwet erkende, levensbeschouwelijke overtuigingen ? Wat is bijvoorbeeld op dit moment de regeling vanuit de overheid met betrekking tot het dragen van sluiers ? Wat is de regeling met betrekking tot het vak lichamelijke opvoeding ? Wat is de regeling inzake eetgewoonten, enzovoort ? Ik vraag dus ei-

Van Dijck

genlijk gewoon een opsomming van wat er op dit moment dienaangaande al dan niet geregeld is.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, toen dit in de pers verscheen, hebben we de kans gehad om daarop te reageren. De heer Ramon heeft dat ook gedaan. We waren op dat punt behoorlijk eensgezind : we moeten toch enigszins terughoudend zijn om telkens nieuwe regels uit te vaardigen. We moeten de realiteit onder ogen zien : scholen met een relatief grote openheid zoeken echt oplossingen die aanvaardbaar zijn voor de verschillende partners. Het gevaar bestaat dat men soms omwille van een paar moeilijkheden een algemene reglementering doorvoert die nieuwe vormen van rigiditeit oproept.

Ik denk dat de heer Van Dijck de discussie terecht verruimt. Ook ik wil in dit verband een brug maken. Dit sluit namelijk perfect aan bij de vrij actuele discussie over islam als vak of als vorm van godsdienstonderricht. Mevrouw de minister, met betrekking tot de islam als vak of als vorm van godsdienstonderricht hebben we u deze morgen een standpunt horen afleggen op de radio. Dat standpunt vormde daardoor meteen een antwoord op het standpunt van de heer Sannen dat we eerder in de pers hebben kunnen lezen. Dat standpunt van de heer Sannen in de pers was dan weer een verdere uitdieping van het standpunt dat hij reeds eerder had vertolkt naar aanleiding van het debat over de Septemberverklaring.

In mijn reactie heb ik deze morgen de betreffende radiojournalist gewezen op de vrijheid van onderwijs. Het gaat daarbij geenszins om een willekeur. Onder meer met het gelijkekansendecreet hebben we uitdrukkelijk gezegd dat aan die vrijheid een verantwoordelijkheid ten aanzien van alle kinderen verbonden is. We hebben met veel overtuiging aanvaard dat, wanneer kinderen een pedagogisch project en het schoolreglement onderschrijven, alle scholen hun verantwoordelijkheid moeten opnemen ten aanzien van die kinderen, ongeacht hun achtergrond. Een en ander kan evenwel niet betekenen dat, eenmaal de kinderen ingeschreven zijn, ze andere eisen formuleren.

Mevrouw de minister, u hebt verklaard dit wenselijk te vinden.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Martens, u moet ernstig blijven. Het gaat niet om een verplichting. Ik heb heel duidelijk op de vrijheid van keuze gewezen.

De heer Luc Martens : Ik heb het woord 'verplicht' niet in de mond genomen, ik heb het gehad over 'wenselijk'. In de berichtgeving van deze morgen hebben we gehoord dat de minister het wenselijk acht dat katholieke scholen dat engagement zouden opnemen. Indien u mij niet gelooft, moet u maar de tape opvragen.

Ook ik vind dat een brug te ver, want dat is een verzuchting die u niet moet uiten. De scholen moeten zelf uitmaken of zij daar al of niet wensen op in te gaan. *(Rumoer)*

Een en ander impliceert dat, wanneer zij dat niet zouden doen, ze niet zouden beantwoorden aan wat wenselijk is. *(Rumoer)*

Eigenlijk merk ik dat bij deze regering een voortdurende neiging bestaat om zich te moeien, om in te breken, om impliciet en zelfs expliciet aan te duiden hoe mensen zich eigenlijk zouden moeten gedragen om een wenselijk en aanvaardbaar gedrag te vertonen. Ik kan daar niet mee akkoord gaan.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Martens, wat ik in het debat naar aanleiding van de Septemberverklaring heb verklaard, is eigenlijk net hetzelfde als wat u deze week in de pers kon lezen. Uiteraard zal de ene krant het misschien wat anders interpreteren dan de andere krant.

Ik wil twee zaken nogmaals duidelijk stellen. Ten eerste vind ik dat we in onze samenleving alles moeten doen om een verkeerde interpretatie van de islam en de koppeling van de islam aan ideologische, maatschappelijke en politieke analyses te vermijden en te bestrijden. Ik – en met mij vele anderen – hebben het in dit verband over de bestrijding van het islamisme. Dit kan men doen door voldoende ruimte te geven aan een erkende godsdienst die door veel mensen in Vlaanderen wordt beleefd, namelijk de islam. Met ruimte geven bedoel ik dan dat deze godsdienst en het betreffende onderricht het best aangestuurd worden vanuit onze samenleving. Dat verklaart mijn vraag naar een geïntegreerde lerarenopleiding waardoor aan die toekomstige leraren ook godsdienstlessen wordt gegeven.

Die opleiding moet dus theologisch gevoed worden. Om die reden vind ik het belangrijk – en ik

Sannen

verwijs in dit verband bijvoorbeeld naar de protestantse godsdienst in Heverlee – dat er op universitair niveau een soort theologische denktank ontstaat om na te gaan hoe we de islam kunnen inbedden in ons onderwijs en hoe we een en ander het best interpreteren vanuit onze cultuur.

Gisteren vergeleek de heer Dewinter religie met een jasje dat men aan- of uittrekt naargelang de aard van de samenleving waarin men terechtkomt. Dit is mijns inziens oneer aandoen aan elke religie, want religie heeft te maken met het existentiële van elk individu. Men mag van ouders niet verwachten dat ouders die daarvan doordrongen zijn, het belangrijk vinden dat hun kinderen met die godsdienst worden geconfronteerd. Als we willen dat dit gebeurt op een wijze die voor ons zichtbaar is, dan gebeurt dat het best in de scholen waar de kinderen les volgen, en niet in koranscholen. Daar geven mensen les die dikwijls zijn geïmporteerd. Dikwijls interpreteren ze de islam op een wijze die totaal losstaat van een Vlaamse en Europese inbedding. Het aanbod van islamonderricht moet dus groot zijn, zodat ouders zich niet verplicht voelen om hun kinderen ook nog apart islamonderricht aan te bieden.

Daarom verdedig ik het islamonderricht in het katholiek onderwijs. Ik kan en wil dat niet verplichten. Wel weet ik dat Nederlandse christelijke scholen ruimte geven voor islamonderricht, en ze doen dat op basis van hun eigen christelijke visie.

De heer Luc Martens : In Vlaanderen gebeurt dat ook.

De heer Ludo Sannen : De scholen zijn van oordeel dat de religieuze beleving belangrijk is, ook als het een andere religie betreft. Het is belangrijk dat dit kan.

Ik wil dat niet opleggen. Als parlementslid heb ik het recht te stellen dat ik het wenselijk vind dat katholieke scholen met een grote populatie aan moslims de islam aan bod laten komen. Dat gebeurt het best met leraren die hier zijn gevormd, want dat is de beste manier om het islamisme te bestrijden. Zo kunnen we er mee voor zorgen dat de islam niet vervreemdt, maar integreert.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Ik sluit me in dat verband graag aan bij wat de minister daarover gisteren in het parlement heeft gezegd, en ook bij wat de heer Sannen hier heeft gezegd. Vanochtend vermeldde de minister het juiste aantal katholieke scholen die het wél wenselijk vinden dat islamonderricht mogelijk wordt. Het zijn er 22. De minister zei nadrukkelijk dat het islamonderricht moet kunnen, maar ze had het niet over een verplichting.

De heer Luc Martens : Het kan. Vandaag zijn er 22 scholen, maar het aantal loopt terug. Het zou interessant zijn na te gaan waarom men dat onderwerp nu opnieuw aansnijdt.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : De heer Sannen had het over koranscholen. Hij heeft het bij het rechte eind, want op koranscholen hebben we geen controle. Daarom is het beter dat we een gezond alternatief aanbieden dat stoelt op de Vlaamse cultuur.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik zal de vragen van de heer Van Dijck een voor een beantwoorden. Zijn vragen gaan wel over dezelfde omzendbrief, maar zijn toch verschillend van karakter.

Zal de huidige regeling de papierberg niet vergroten en het administratief werk en de planlast verzwaren ? Zorg dragen voor leerlingen en de daaraan gekoppelde leerlingenbegeleiding mogen we niet beschouwen als planlast, want ze behoren tot de kerntaak van de scholen en de CLB's. Niettemin heb ik er bewust voor geopteerd de administratieve verplichtingen verbonden aan de nieuwe regelgeving zo minimaal mogelijk te houden. Scholen moeten voor problematische afwezigheden slechts een schriftelijk verslag van de begeleidingsinspanningen opstellen als de afwezigheden een periode van 10 halve schooldagen overschrijden. Uiteraard moeten alle andere afwezigheden worden gewettigd met een officieel document, als dat mogelijk is, of met een schriftelijke verklaring van de ouders.

De regelgeving voor afwezigheden in het secundair onderwijs is enkele jaren geleden gewijzigd. Uit een analyse van de afwezigheden in het secundair onderwijs bleek dat een aantal jongeren reeds in het basisonderwijs zeer vaak afwezig waren. Soms leidden deze afwezigheden tot een leerachterstand, met alle gevolgen van dien. De achterliggende problemen zijn vaak gelijklopend met die van leerlingen in het secundair onderwijs, maar gezien de leeftijd van de kinderen is de verantwoordelijkheid

Vanderpoorten

van de ouders voor de afwezigheden in het basisonderwijs vaak groter.

De bestaande regelgeving in het basisonderwijs zette soms aan tot een zoektocht naar administratieve oplossingen om de afwezigheden te wettigen, zonder dat de achterliggende problemen afdoende werden aangepakt. De regelgeving in het basisonderwijs was vrij eenvoudig : voor kinderen die meer dan vijf opeenvolgende schooldagen afwezig waren, was een dokterattest vereist. Voor kortere afwezigheden volstond een schriftelijke verklaring van de ouders. Hoe paradoxaal het ook moge klinken, dit was tezelfdertijd een soepele én een strenge wetgeving. Soepel, want een kind dat geregeld vier schooldagen per week afwezig bleef, maar telkens een verklaring van de ouders bij had, kon een regelmatige leerling blijven. Streng, want een afwezigheid van meer dan vijf schooldagen zonder medisch attest gaf aanleiding tot een schrapping als regelmatige leerling. In dat geval kreeg de school volgend schooljaar voor deze leerling geen werkingsmiddelen of lestijden meer. Vaak ging het om afwezigheden en situaties waar zowel de school als het CLB al heel wat werk rond verrichtten, maar die helaas niet gewettigd waren.

Het spijbelexperiment in 58 basisscholen in Gent, Antwerpen, Mechelen, Hasselt, Genk en Maasmechelen toonde bovendien aan dat de bestaande regelgeving aanzette tot een uitsluitend administratieve benadering, zonder dat er een inhoudelijke opvolging aan werd gekoppeld. Dat laatste is toch wel de kern van de zaak. Op basis van deze vaststellingen is beslist om ook in het basisonderwijs een nieuwe regelgeving voor te bereiden die de scholen niet langer bestraft maar integendeel stimulansen biedt voor een preventieve en curatieve aanpak van afwezigheden, om op die manier het leerrecht van kinderen te garanderen. Met het gebruik van de nieuwe codes krijgen de basisscholen een duidelijk zicht op de oorzaak van de afwezigheden en kan de leerlingenbegeleiding worden geoptimaliseerd.

Ik heb nog enige bedenkingen bij paragraaf 3.2 over de van rechtswege gewettigde afwezigheden. U vroeg zich af of dit niet in tegenspraak is met de grondwettelijke scheiding van kerk en staat. Ik begrijp niet dat u het creëren van de mogelijkheid om gewettigd afwezig te zijn op feestdagen, die verbonden zijn aan de door de grondwet erkende levensbeschouwelijke overtuiging van de leerling, als strijdig ziet met de grondwettelijke scheiding van kerk en staat. Ik kom op geen enkel moment tussen in het inhoudelijke aspect van de levensbeschouwingen. Ik bouw geen verplichtingen in, noch voor de levensbeschouwingen, noch voor de ouders en leerlingen. Ik bevestig alleen een bestaande praktijk en zorg ervoor dat de betrokken scholen – veelal concentratiescholen – niet langer een trukendoos moeten openen om afwezigheden te verantwoorden. Verbieden dat islamitische jongeren afwezig zijn tijdens het Suikerfeest of joodse kinderen tijdens het Loofhuttenfeest, zou beschouwd worden als een aanfluiting van het recht om de eigen religie te beleven.

Worden kinderen hierdoor juist niet aangezet om die dagen afwezig te blijven ? Zoals ik reeds zei worden de ouders met de nieuwe regelgeving niet verplicht om hun kinderen op feestdagen, die verbonden zijn aan hun levensbeschouwelijke overtuiging, thuis te houden. Dit is een keuze die ouders bewust moeten maken en die niet door de wetgeving kan worden opgelegd. Hierover is de Belgische Grondwet expliciet in artikel 20 : ‘Niemand kan worden gedwongen op enigerlei wijze deel te nemen aan handelingen en aan plechtigheden van een eredienst of de rustdagen ervan te onderhouden.’ Met de vorige regelgeving werden de ouders ertoe verplicht de afwezigheid van hun kind met een medisch attest onrechtmatig te wettigen om te vermijden dat het betrokken kind als regelmatige leerling zou worden geschrapt. De druk op de ouders én op de scholen was met de vorige regelgeving véél groter. Een leerling die de afwezigheid op een feestdag, verbonden aan zijn of haar levensbeschouwelijke overtuiging, niet kon staven met een medisch attest, kon worden geschrapt.

Is het zo dat een joods kind 17 dagen per jaar minder school loopt dan een katholiek kind ? In theorie is het correct dat de joodse levensbeschouwelijke overtuiging 17 feestdagen telt, maar in de praktijk vallen er maximum 4 tot 6 dagen op effectieve schooldagen. Voor het schooljaar 2002-2003 zijn dat 6 feestdagen : de Grote Verzoendag op 16 september 2002, de Kleine Verzoendag op 27 september 2002, het Feest van Esther op 18 maart 2003, het Paasfeest op 23 en 24 april 2003 en het Wekenfeest op 6 maart 2003.

Wordt er in sommige klassen dan geen les gegeven voor slechts 2 of 3 leerlingen ? Het is zo dat een grote groep joodse kinderen geconcentreerd zit in enkele joodse scholen in Antwerpen. Voor de niet-joodse scholen kan ik u echter verzekeren, op basis van de gegevens waarover mijn administratie beschikt, dat de voorgestelde situatie zich in de praktijk niet zal voordoen. Het aantal leerlingen dat voor de joodse godsdienst kiest, is zeer gering. Op

Vanderpoorten

een totale leerlingenpopulatie van een gesubsidieerde basisschool gaat het meestal om minder dan 10 leerlingen.

Schept u op deze wijze geen ongelijkheid tussen leerlingen en leerkrachten ? De leerlingen mogen immers thuis blijven voor de feestdagen van hun godsdienst, maar dat geldt niet voor de leerkrachten. De vraag rijst of de situatie van de leerkracht met die van de leerling kan worden vergeleken. Het discriminatieverbod houdt in dat personen in gelijke omstandigheden gelijk moeten worden behandeld. De arbeidsverhouding van een leerkracht vergelijken met de leerplicht van leerlingen, is niet correct. Leerkrachten kunnen inderdaad niet zomaar thuis blijven op religieuze feestdagen. De wettelijke feestdagen zijn vastgelegd in het arbeidsrecht. Het besluit van de Vlaamse regering van 17 april 1994 tot organisatie van het schooljaar in het basisonderwijs, in het deeltijds en in het onderwijs voor sociale promotie georganiseerd, erkend of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap, legt de vakantiedagen in het basisonderwijs vast. Om onderwijsorganisatorische redenen zijn deze vakantiedagen voor iedereen gelijk. Een leerkracht vervult een opdracht ten aanzien van alle leerlingen, ook al hebben die een verschillende religieuze achtergrond. Indien de leerlingen in een klas niet allemaal dezelfde godsdienst hebben, zou door de afwezigheid van de leerkracht het recht op onderwijs van de leerlingen in het gedrang komen.

Wat afwezigheid voor het beleven van feestdagen die verbonden zijn aan de levensbeschouwelijke overtuiging van de leerling betreft, geldt alleen voor de erkende godsdiensten, net zoals scholen ook alleen voor erkende godsdiensten omkadering krijgen. De erkenning van een godsdienst behoort niet tot mijn bevoegdheid, maar tot die van de minister van Justitie. Kinderen van Hindoes of Sikhs die voor een religieuze feestdag wensen afwezig te zijn, kunnen eventueel gebruik maken van een afwezigheid omwille van persoonlijke redenen. Deze soort afwezigheid is beperkt tot maximum 4 halve schooldagen per schooljaar en vergt een voorafgaand akkoord van de directeur.

Er wordt gesteld dat dit voor het secundair onderwijs reeds lang geregeld is. De regelgeving op afwezigheden is reeds enige jaren van toepassing in het secundair onderwijs. Deze regelgeving werd om verscheidene redenen nog niet bekrachtigd bij besluit van de Vlaamse regering. Vandaar de retroactieve inwerkingtreding van het besluit voor wat het secundair onderwijs betreft. De oorspronkelijke omzendbrieven zijn de SO 65 van 25 juni 1999, de SO 67 van 30 juni 1999 en de MO van 1 juni 2000 voor het BuSO, nadien verduidelijkt met een omzendbrief van 31 augustus 2001.

Naar aanleiding van het besluit van de Vlaamse regering dat binnenkort definitief zal worden goedgekeurd, werd voor het secundair onderwijs beslist om nieuwe omzendbrieven te redigeren, waarin de redenen van afwezigheid conform het besluit van de Vlaamse regering worden gegroepeerd. Dit bevordert de overzichtelijkheid. Deze beslissing werd dus niet om inhoudelijke, maar om technische redenen genomen. De regelgeving met betrekking tot de afwezigheden omwille van feestdagen die inherent verbonden zijn aan de door de Grondwet erkende levensbeschouwelijke overtuigingen, gold inderdaad reeds in het secundair onderwijs.

Rekening houdend met deze verschillende overtuigingen, moest een lacune in verband met de orthodoxe godsdienst worden opgevuld. Alleen op dit punt werd de regelgeving voor het secundair onderwijs aangepast.

U vraagt mij een opsomming te geven van de uitzonderingen die in het onderwijs worden toegestaan aan leerlingen op basis van gebruiken, gewoonten en verplichtingen die eigen zijn aan hun, door de grondwet erkende, levensbeschouwelijke overtuiging. Een nauwkeurig antwoord op deze vraag vergt een grondige studie van de hele onderwijsregelgeving, zowel wat de aspecten scholen en leerlingen betreft als wat de personeelsaspecten betreft. Desgewenst zal ik mijn administratie daartoe de opdracht geven. Momenteel beperk ik mij tot het formuleren van het vermoeden dat de uitzonderingen wellicht heel beperkt zijn. De vrijstelling voor het volgen van godsdienst of zedenleer is er één van. De onderwijsregelgeving zegt momenteel niets over het dragen van de sluier, het al dan niet deelnemen aan zwem- of turnlessen. Deze thema's zullen volop aan bod komen bij de bespreking van de rechtspositie van de leerling.

De heer Kris Van Dijck : Ik dank de minister voor haar uitvoerig antwoord. Ik blijf het fundamenteel oneens met haar. Ik geef een voorbeeld. Als zij naar de regelgeving verwijst, maakt zij een onderscheid tussen leerkracht en leerling. De leerkracht moet er staan voor alle leerlingen, ongeacht hun overtuiging. Deze lijn zou moeten doorgetrokken worden naar de leerlingen. De hoofdreden om deze maatregel in de omzendbrief in te schrijven lijkt wel het regulariseren van de spijbelproblematiek. Men gaat ervan uit dat de leerling toch thuis

Van Dijck

blijft en bijgevolg kan dit beter officieel worden geregeld. Ik betreur dat.

We zullen wel zien of we een motie zullen indienen.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Wordt de integratie bevorderd ? Hoe kunnen we discriminatie vermijden ? Deze twee vragen moeten we in de context van het debat stellen. Ik wou ze stellen voor de minister haar antwoord gaf. Ze hoeft er nu niet meer op te antwoorden, maar integratiebevordering en uitsluiting van discriminatie zijn voor mij de twee belangrijke criteria in deze kwestie.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de kosteloosheid van het basisonderwijs

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de kosteloosheid van het onderwijs

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer De Meyer tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de kosteloosheid van het basisonderwijs en van de heer Martens tot minister Vanderpoorten over de kosteloosheid van het onderwijs.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de leerlingen van het stedelijk basisonderwijs te Gent krijgen dit schooljaar al het lesmateriaal gratis. Dat hebben we via de media vernomen tijdens de eerste week van dit schooljaar.

Dit strookt echter niet met de regels, want die bepalen dat een gemeente die voordelen geeft aan de leerlingen van de eigen scholen, die voordelen ook moet geven aan de leerlingen van het vrij onderwijs en het gemeenschapsonderwijs op haar grondgebied. De Gentse schepen van Onderwijs geeft dus duidelijk een verkeerd signaal. De Vlaamse Gemeenschap moet de kosteloosheid van het basisonderwijs garanderen en moet voldoende werkingsmiddelen ter beschikking stellen van de basisscholen.

Artikel 24 van de Grondwet bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht. Gelijkaardige bepalingen zijn terug te vinden in het Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten en in het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Het is logisch dat bij het bepalen van de omvang van de werkingsmiddelen van het basisonderwijs rekening wordt gehouden met de verplichte kosteloosheid waartoe de Belgische staat en de Vlaamse Gemeenschap zich internationaalrechtelijk hebben geëngageerd.

De overheid is verplicht om de kostprijs van het basisonderwijs minimaal te financieren. Uit de studie betreffende de objectiveerbare verschillen blijkt nu reeds dat het gemeentelijk onderwijs beschikt over dermate veel extra middelen dat er van oneerlijke concurrentie moet worden gesproken. De stad Gent geeft het signaal dat de plaatselijke overheden over voldoende middelen beschikken om de verplichtingen van de Vlaamse overheid met betrekking tot de kosteloosheid van het onderwijs zelf na te komen. Vanuit het perspectief van gelijke onderwijskansen wordt geijverd voor het wegwerken van alle financiële drempels. Aangezien vrije scholen, in tegenstelling tot de gemeentelijke scholen, geen extra middelen hebben, kunnen ze bepaalde activiteiten niet meer organiseren. Dat beïnvloedt de schoolkeuze van de ouders. Een kind in het basisonderwijs kost ouders per jaar gemiddeld meer dan 300 euro volgens de berekeningen van het HIVA.

In een eerste reactie op de Gentse beslissing zei de minister van Onderwijs dat die beslissing de kloof tussen de onderwijsnetten nog zal vergroten. Het stedelijk en het provinciaal onderwijsnet zijn nu al de duurste van allemaal, aldus de minister. De koepel van het katholiek onderwijs zegt terecht dat het niet kan dat belastinggeld van alle ouders naar de leerlingen van een specifiek net gaat. Zolang de Vlaamse overheid niet elk kind financieel op een gelijke manier behandelt, zal de kloof tussen de onderwijsnetten blijven bestaan.

Mevrouw de minister, hoe zult u reageren op de maatregel van de stad Gent ? Zult u enkel verbaal reageren, of zult u ook daadwerkelijk ingrijpen ?

De Meyer

Het gaat hier immers om een vorm van oneerlijke concurrentie.

De Vlaamse Gemeenschap moet de kosteloosheid van het basisonderwijs garanderen. Welke maatregelen zullen worden genomen om die te realiseren ? Binnen welke tijdspanne zullen die maatregelen worden genomen ? De kostprijs van het basisonderwijs is hoger dan de kosten voor het realiseren van de eindtermen. In welke mate zal daaraan tegemoet worden gekomen ?

Als steden en gemeenten of provincies extra middelen vrijmaken voor onderwijs, dan moeten die ten gunste van alle leerlingen en ouders worden gebruikt, onafhankelijk van de gekozen school. Welke beleidsmaatregelen zullen in die context worden genomen ?

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik ga akkoord met wat de heer De Meyer zegt, maar ik wil er nog wat aan toevoegen. Mevrouw de minister, bij het begin van de legislatuur hebt u 99 miljoen frank extra uitgetrokken voor het basisonderwijs. Een van de motieven was de kosteloosheid een stapje dichterbij te brengen. Ik heb er toen op gewezen dat met hetzelfde geld niet drie keer iets kan worden gekocht. Wat is er nu al gebeurd om de kosteloosheid van het leerplichtonderwijs dichterbij te brengen ?

Mevrouw de minister, als ik interviews lees en uitspraken hoor, stel ik vast dat het nog niet helemaal duidelijk is wat er moet worden verstaan onder kosteloosheid van het onderwijs. U zegt in een interview in Het Laatste Nieuws dat u wel weet waar u wenst uit te komen. Het zou te maken hebben met de invulling van de eindtermen. Die gedachte kwam trouwens aan bod tijdens de rondetafelconferentie. De werkgroep Financiering van die conferentie is met een hoge mate van eenduidigheid tot conclusies gekomen en heeft beknopt aangegeven wat moet worden verstaan onder de kosteloosheid.

Toch lijkt u de indruk te wekken dat daar nog geen duidelijkheid over bestaat. Er zijn nochtans al heel wat studies gemaakt over wat ouders moeten bijbetalen en over de kostprijs van het onderwijs. Wat moeten we dan nog bestuderen ? Wat weet u nog niet uit de huidige studies dat zo essentieel is om tot daden over te gaan ? Als u niet tot daden overgaat, wat is daar dan de reden voor ?

Ten slotte zou ik ook graag vernemen wat de kostprijs bedraagt van het kosteloos maken van het leerplichtonderwijs. Wat kost dat voor het basisonderwijs en wat kost dat voor het secundair onderwijs ?

De voorzitter : De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens : Ik zou iets duidelijk willen maken aan de heer De Meyer. Het verbaast me eigenlijk dat hij vandaag deze vraag stelt. We zijn er ons toch allemaal van bewust dat sommige gemeenten en steden reeds jarenlang het lesmateriaal voor hun basisonderwijs gratis ter beschikking stellen. Er is dus helemaal niets speciaals gebeurd in Gent. De schepen van Onderwijs van Gent heeft dat nu wel wat uitdrukkelijker gesteld, maar dat gebeurt reeds lang zonder dat er veel heibel over was.

Als de heer De Meyer verwijst naar de sociale voordelen, weet hij heel goed dat dat iets totaal anders is en dat dat met de zaak niets maar dan ook niets te maken heeft. Dat geldt voor het hele onderwijs in Gent, zoals dat voor alle gemeenten en steden geldt. Sociale voordelen zijn bijna nominatief in de wetgeving opgesomd. Dat doet hier dus totaal niets ter zake.

Mevrouw Claes zal dadelijk ons standpunt verder verduidelijken.

De voorzitter : Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Hilde Claes : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, gezien het belang dat de sp•a-fractie hecht aan de kosteloosheid van het onderwijs, wil ik me uiteraard graag aansluiten bij deze interpellatie. Zoals reeds werd gezegd, is de kosteloosheid zowel vastgelegd in nationaalrechtelijke als internationaalrechtelijke principes. Ik denk dan ook dat we de plicht hebben om deze bepalingen uit te voeren.

In het kader van gelijke onderwijskansen is het gegeven van de kosteloosheid ongetwijfeld bijzonder essentieel. Hierbij wil ik verwijzen naar de resultaten van de HIVA-studie, die inderdaad aantoonde dat de kostprijs zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs toch wel bijzonder hoog ligt. Dat vormt voor vele gezinnen, vooral dan de financieel zwakkere, een zeer zware last.

Ik zou vandaag dus willen stellen dat niet alleen het streven naar maar ook het daadwerkelijk realiseren van de kosteloosheid in het onderwijs essentieel is. Tal van scholen hebben hiervoor in het ver-

Claes

leden reeds vele inspanningen geleverd. Dat waren ongetwijfeld telkens lovenswaardige initiatieven. Volgens mij is het nu toch wel de taak van de Vlaamse Gemeenschap om haar verantwoordelijkheid daadwerkelijk op te nemen en effectief initiatieven te nemen. Bij die initiatieven denk ik dat het realistisch is om een stappenplan uit te werken, zowel voor het basisonderwijs als voor het secundair onderwijs. Voor het secundair onderwijs denk ik specifiek aan BSO en TSO, waar die problematiek zich eens zo scherp aftekent. Laat ons dat niet vergeten.

Ik zou durven suggereren om in dat stappenplan meer aandacht te besteden aan het stelsel van de studiebeurzen. Dit zou volgens mij zowel voor het basisonderwijs als voor het secundair onderwijs kunnen worden uitgebreid. Ik denk dat het ook belangrijk is dat wij ervoor zorgen dat iedereen die aanspraak kan maken op een studiebeurs, dat ook weet, zodat men ook effectief gebruik kan maken van die mogelijkheid.

Voor het stappenplan denk ik verder aan het invoeren van een maximumfactuur in het onderwijs, wat op tal van gezinnen ongetwijfeld een positief effect zal hebben. Tegelijkertijd zal dit ook het positieve effect hebben dat de verschillen tussen scholen die vandaag bestaan op het vlak van de kostprijs, kunnen worden weggewerkt.

Dit zijn slechts enkele voorbeelden, maar essentieel lijkt mij toch wel dat de Vlaamse Gemeenschap met een effectief stappenplan voor de dag komt om de kosteloosheid in de toekomst daadwerkelijk te realiseren.

Ik zou tot slot nog een vraag willen stellen over de resoluties over kosteloosheid die vorig parlementair jaar in dit Vlaams Parlement werden goedgekeurd. Wat is de stand van zaken in de uitvoering van deze resoluties ?

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Ik denk dat het een positief feit is dat de betalingen die de scholen vragen vanaf dit schooljaar in het schoolreglement kenbaar worden gemaakt. Ik wil even reflecteren over hoe hierover werd gesproken in de werkgroep Gelijke Kansen van de rondetafel. Dat verschilt namelijk met wat ik hier vandaag hoor. Er werd binnen het leerplichtonderwijs een duidelijk onderscheid gemaakt tussen het basisonderwijs en het secundair onderwijs. Wat wel belangrijk was, is dat alle deelnemers de definitie zoals ze vandaag wordt gehanteerd, opnieuw hebben onderschreven. Die definitie gaat over het bereiken van de eindtermen en/of ontwikkelingsdoelen.

Een tweede knelpunt dat in die werkgroep aan bod kwam, is de betekenis van het verlevendigen van die eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Hoe wordt hieraan gewerkt ? Ik wil hierbij een voorbeeld geven, namelijk een uitspraak van de schepen van Gent : 'Ik heb de reizen naar New York in het kader van wereldoriëntatie afgeschaft'. Dit is een concreet maar wel zeer extreem voorbeeld. Dan kom je namelijk ook terecht bij de bos-, zee- en muziekklassen en dergelijke. Er bestaat een hele waaier van mogelijkheden.

Over dat verlevendigen was geen eenduidigheid. De autonomie van de school werd voorop geplaatst. Er werd wel gepleit om op schoolniveau of schoolgroepenniveau te komen tot een sociale enveloppe. De school zelf zou regulerend optreden ten opzichte van gezinnen in een kansarme omgeving. Die kinderen zouden via de enveloppe bepaalde mogelijkheden krijgen.

Voor het secundair onderwijs werd gesteld dat kosteloosheid op korte of middellange termijn zeer moeilijk haalbaar is. Er werd wel gevraagd om de financiering van de diverse studierichtingen opnieuw te bekijken. Het valt op dat kansarmen vooral terechtkomen in dure studierichtingen, zoals BSO en TSO. De financiering zou opnieuw moeten worden bekeken om meer mogelijkheden te geven aan de 'dure' studierichtingen.

Er was verder een pleidooi om het kindergeld afhankelijk te maken van het gezinsinkomen om op die manier de kostprijs van het onderwijs te verlagen. Daarover is uitvoerig gediscussieerd. Uiteindelijk heeft de werkgroep beslist het middel van het kindergeld niet te gebruiken. Voor het secundair onderwijs werd wel gepleit voor een verhoging van de studiebeurzen. Inzake studiebeurzen voor het basisonderwijs bestond absoluut geen eensgezindheid.

Er werd ook gepleit voor de invoering van de maximumfactuur, maar dat gaat in tegen de autonomie van de scholen. Aan scholen kan onmogelijk worden opgelegd hoeveel iets mag kosten. Daarmee zou worden geraakt aan de vrijheid van scholen om onderwijs te organiseren.

Van Baelen

Praten over wat er in Gent is gebeurd, brengt ons meteen in het kerntakendebat en in het debat over de plaats en rol van de inrichtende macht.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de meerderheid van de fracties benadrukt nogmaals het belang van kosteloosheid in het basisonderwijs. Het debat gaat over wat er moet worden opgenomen en over een aantal gevoeligheden, zoals theaterbezoek.

We blijven echter rond de hete brij draaien. Buitenstaanders vragen zich af wanneer de kosteloosheid eindelijk een feit zal zijn. Het antwoord is dan waarschijnlijk dat dit te duur is. Het is aan het parlement om keuzes te maken. Het heeft weinig zin om nog eens cijfers aan te halen. Ik onderschrijf de vraag van mevrouw Claes over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de resolutie die werd goedgekeurd op 27 maart 2002.

Er wordt geopperd om een aantal dingen te regelen via het kindergeld en studiebeurzen. Langs Franstalige zijde is men ook bezig met de kosteloosheid van het onderwijs. Dit is zelfs geagendeerd in de Kamer. De oppositiepartij CDh heeft een wetsvoorstel ingediend om ouders een financiële tegemoetkoming te geven bij de start van het school- of academiejaar. Het gaat om 75 euro voor het lager onderwijs, 124 euro voor secundair en 200 euro voor het hoger onderwijs. Dit zou worden uitbetaald samen met de kinderbijslag voor de maand augustus.

Twintig jaar geleden bestond zo'n systeem ook. Toen ontvingen gezinnen bij de start van het schooljaar dubbel kindergeld. De kosten van dit wetsvoorstel worden op ongeveer 155 miljoen euro geschat. Om de kosten verder te verlagen, pleit de CDh onder meer voor gratis openbaar vervoer. Ik wil alleen even opmerken dat het debat dus ook in de Kamer wordt gevoerd. We zouden liever hebben dat de problematiek van de kosteloosheid in elke gemeenschap apart op een ordentelijke manier wordt geregeld. De N-VA heeft dan ook een voorstel van decreet ingediend om werk te maken van de kosteloosheid.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik ben blij dat dit onderwerp via de interpellaties nog eens ter sprake komt.

Het debat over de kosteloosheid van het onderwijs wordt in de pers dikwijls erg simplistisch gevoerd. Hoever gaat men in de kosteloosheid van het onderwijs en wat moeten we hieronder verstaan ?

Wat ik hier vandaag hoor, wijkt af van de uitspraken die bepaalde sp•a'ers bijvoorbeeld enkele weken geleden deden. De heer Janssens stelde letterlijk dat ook het secundair onderwijs volledig kosteloos moet worden zodat de studiebeurzen kunnen worden afgeschaft. Nu hoor ik een pleidooi voor een verbetering van de studiebeurzen. Een en ander zal in een stappenplan moeten gebeuren.

Mevrouw Hilde Claes : Mijnheer de voorzitter, sta me toe hierop te reageren.

Mijnheer Sannen, u moet de berichtgeving volledig beluisteren en weergeven. Mijn partijvoorzitter stelde voor de studiebeurzen pas af te schaffen nadat de kosteloosheid van het secundair onderwijs is gerealiseerd.

De heer Ludo Sannen : De kosteloosheid van het secundair onderwijs is onhaalbaar. Ik vind dit een vorm van verkeerd populisme en verkeerd gelijkekansenbeleid. De kosteloosheid van het basisonderwijs is decretaal bepaald. De heer Van Baelen sprak over de genuanceerde toon die in zijn werkgroep wordt gehanteerd. Ik denk dat dit bij ons in de werkgroep Financiering eveneens het geval is.

In de eindtermen staat dat de volledige kosteloosheid van het secundair onderwijs omwille van het kostenplaatje op middellange termijn niet kan worden gerealiseerd. Omdat de kostprijs een belangrijk element vormt in het gelijkekansenbeleid, moeten die kosten draaglijk worden. Voor diegenen die deze kosten niet kunnen dragen, moeten maatregelen worden genomen zoals een verhoging van studietoelagen en een maximumfactuur in dure studierichtingen. Bij het begin van het derde jaar TSO en BSO moet er dikwijls teveel worden betaald. Hier zouden maximumfacturen en spreidingsplannen een oplossing kunnen bieden.

Het HIVA stelt duidelijk dat de totale kosteloosheid van het onderwijs niet het antwoord is op de vaststelling dat kostprijs een element vormt in het gelijkekansenbeleid. Er wordt zelfs gezegd dat de overheid de middelen waarschijnlijk onvoldoende gericht zal inzetten. In dat kader heeft de heer Nicaise ooit zelfs nog gepleit voor studietoelagen voor het basisonderwijs. Diegenen die echt financiële compensaties nodig hebben, moeten ze krijgen.

Sannen

Het pleidooi voor gratis onderwijs is een lineair verhaal. Lineaire zaken zijn niet altijd even rechtvaardig. Er mocht geen lineaire belasting komen omdat de lage en de hoge inkomens dan op eenzelfde manier zouden worden benaderd. Als gemeenschapsgeld op een dergelijke lineaire manier wordt ingezet, doet men eigenlijk hetzelfde. Dan is er geen diversificatie en worden de lage inkomens verhoudingsgewijs meer belast dan de hoge inkomens vermits het de totale middelen betreft. Ook het pleidooi voor gratis onderwijs is een lineair verhaal, dat even onrechtvaardig kan zijn als de lineaire belastingen, die inderdaad onrechtvaardig zijn.

Indien het secundair onderwijs volledig kosteloos wordt, vrees ik voor een nieuw spanningsveld inzake de kwaliteit van het onderwijs waarop we geen antwoord kunnen geven. Hoe verhouden de kosteloosheid en de kwaliteit zich ten opzichte van elkaar ? In de secundaire scholen in de stad Gent worden handboeken over wetenschappen gebruikt die 20 jaar oud zijn en atlassen waarin nog steeds de Sovjet-Unie wordt vermeld. Huursystemen voor handboeken zijn ook een sociale maatregel, maar laten wel toe het leermateriaal te vernieuwen wanneer nodig.

Als de kosteloosheid wordt doorgetrokken, zullen de leerlingen nog slechts eenmaal per jaar naar het theater gaan. Indien dit in mijn secundaire school het geval was geweest, was ik geen theaterliefhebber geworden, want mijn ouders gingen nooit naar het theater. Daarom ben ik blij dat we dat met de school wel hebben gegaan en dat we ooit één keer met de opera werden geconfronteerd. Net de groepen uit sociaal-economisch zwakkere milieus moeten we daadwerkelijk die gelijke kansen geven. Als dit niet gebeurt ten gevolge van de kosteloosheid, betekent dit een verarming van het onderwijs. In sommige basisscholen durft men omwille van de kosteloosheid geen goed pedagogisch-educatief materiaal meer te verdelen. Dit leidt tot een verarming van het onderwijs. We moeten oog hebben voor dit spanningsveld, en we moeten ervoor zorgen dat de kosteloosheid niet tot een verarming van de kwaliteit leidt.

De totale kosteloosheid van het secundair onderwijs zal er niet toe leiden dat er meer kinderen uit sociaal-economisch zwakkere milieus in het ASO zullen terechtkomen. De middelen voor het gelijkekansenbeleid moeten eerst en vooral doelgericht worden gebruikt voor de begeleiding van echt sociaal zwakkeren zodat echte doorstroming mogelijk is. Echte gelijke kansen kunnen niet gerealiseerd worden door het hele pakket aan middelen voor iedereen gratis ter beschikking te stellen. Ik wil dat meer jongeren uit sociaal-economisch zwakkere milieus kunnen doorstromen naar het hoger onderwijs en het hele secundair onderwijs doorlopen zonder te blijven zitten. Dat moet de doelstelling zijn. Je bereikt die niet door alleen maar gratis secundair onderwijs aan te bieden.

De voorzitter : Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Hilde Claes : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil nogmaals het standpunt van de sp•a over de kosteloosheid van het secundair onderwijs verduidelijken. We hebben de afgelopen weken duidelijk gesteld dat het ons gaat om de schoolboeken, het vervoer en het materiaal. We hebben inderdaad voorgesteld de schoolboeken en het materiaal te financieren door middel van bijvoorbeeld een praktijkfonds.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, alles tezamen hebben we zowat 3 uur gediscussieerd over het begrip materiaal en over het beruchte messenblok van de beenhouwers. Wordt het kopen of verhuren, of leasen, enzovoort. Het is immers een heel duur blok. Dit toont aan hoe moeilijk het begrip materiaal te definiëren is.

Het begrip verlevendigen is daarom als essentieel element naar voor geschoven. Ik herhaal het standpunt waarover een ruime consensus bestond. Op het niveau van de school zou het nuttig zijn te werken met een soort sociale enveloppe, zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs. Sommige scholen doen dat trouwens al. Daarmee kan een vorm van doelgroepenbeleid worden gevoerd. Immers, zeker in het secundair onderwijs is de kosteloosheid vandaag, maar ook morgen, niet haalbaar.

Daarom werden 2 mogelijkheden voorgesteld. Voor de dure richtingen werd ervoor gepleit de wijze van financiering in het secundair onderwijs opnieuw ter discussie te stellen. Hoe moeten ASO, TSO en BSO worden gefinancierd ? Bovendien werd voor specifieke doelgroepen in de dure richtingen voorgesteld, eventueel los van het systeem dat in de school wordt toegepast, te voorzien in de mogelijkheid dat de school op een of andere wijze kan tegemoetkomen. Het gaat dan om het schoolniveau.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wens aan deze vragen niet veel meer toe te voegen. Ik stel vast dat de meerderheidspartijen zich met groot enthousiasme op dit onderwerp gooien. Ze blijken grote pleitbezorgers van de kosteloosheid, die wij al lang bepleiten in de verschillende werkgroepen. Ik hoor hier dus niets nieuws.

Soms hoor ik hier een zekere vorm van doublespeak. Er wordt gezegd dat een gratis regeling een lineaire regeling is, en dus onrechtvaardig. Dat is ook juist, mijnheer Sannen, maar uw partij heeft tot nu toe al heel wat gratis regelingen geslikt. Wat is dan de waarde van deze kritiek.

De regering is 3 jaar bezig, en heeft er nog 2 voor de boeg. Ze heeft al veel kunnen doen, en ze zal nog veel kunnen doen. Ik zal graag luisteren naar het antwoord van de minister, en dan in de begroting nagaan hoe consequent die daarmee is. Alleen lippendienst bewijzen met grote pleidooien is goed voor de papiermolen, en jammer voor de bomen, maar we willen dat er ook iets gebeurt op het terrein. Het gaat om kinderen, het wegwerken van oneerlijke concurrentie, en het creëren van kansen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik hoef eigenlijk niet veel meer te antwoorden, want ik ben het helemaal eens met de standpunten van de heren Sannen en Van Baelen. Het is ook mijn overtuiging dat een volledige kosteloosheid van het onderwijs in de eerste plaats niet rechtvaardig, maar bovendien ook niet haalbaar is, ondanks de standpunten van sommigen over het budget van Onderwijs, ook van leden van de meerderheid. Ik probeer enkele elementen aan het debat toe te voegen. Dat maakt het misschien niet eenvoudiger, maar het is belangrijk ze in overweging te nemen.

Uit de studie van de objectiveerbare verschillen, waar we straks ook nog op terugkomen, is gebleken dat bepaalde provincies en gemeenten voor de organisatie en de werking van hun onderwijs heel wat putten uit de eigen provincie- en gemeentebegrotingen. Dat is echter lang niet overal het geval. Het is de provincies en gemeenten niet verboden op die manier de werkingsmiddelen die ze van de Vlaamse Gemeenschap ontvangen, aan te vullen. De enige restrictie die daar momenteel op bestaat, is de regelgeving met betrekking tot de sociale voordelen. Of dat een gezonde situatie is, is een andere vraag. Op dit moment behoort dit hoe dan ook tot de autonomie van de provincie- en gemeenteraden.

In Onderwijsdecreet XIII van 13 juli 2001 zijn de principes die zijn vastgelegd in internationale verdragen en de Belgische grondwet explicieter uitgewerkt. Het decreet op het basisonderwijs bepaalt nu dat in de door de gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basis-, kleuter- of lagere scholen geen inschrijvingsgeld kan worden gevraagd, noch direct, dus bij de inschrijving, noch indirect, bijvoorbeeld door hogere kosten aan te rekenen voor dingen waarvoor een bijdrage van de ouders mag worden gevraagd. Evenmin kunnen er bijdragen worden gevraagd voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om de eindtermen te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven. Activiteiten en schoolbenodigdheden die noodzakelijk zijn voor het bereiken van de eindtermen of het nastreven van een ontwikkelingsdoel, moeten gratis zijn voor de leerlingen. Voor datgene wat essentieel is voor het volgen van onderwijs mag er bijgevolg geen bijdrage worden gevraagd. De kosteloosheid van het basisonderwijs is dus gelinkt aan de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen. Zo moeten schoolboeken, schriften, werkboeken, kopieën die de werkboeken vervangen, agenda's en tijdschriften waarmee in de klas wordt gewerkt, gratis zijn voor de leerlingen. Voor materialen, activiteiten en diensten waarbij dit niet het geval is, mag wel een bijdrage worden gevraagd aan de ouders. Dit moet evenwel vooraf met de ouders worden overlegd in de participatie- of schoolraad.

Ik wil toch opmerken dat er niet alleen reglementaire aanpassingen zijn geweest. Ook het werkingsbudget voor de basisscholen is de afgelopen jaren fel gestegen. Dit moet de scholen onder meer in staat stellen de kosteloosheid te garanderen. De betreffende cijfers zal ik verstrekken in antwoord op de volgende interpellatie met betrekking tot de objectiveerbare verschillen.

Sinds begin dit schooljaar moet de bijdrageregeling voor het eerst – en dit kan eigenlijk worden beschouwd als de eerste stap in het stappenplan – via het schoolreglement aan de ouders op een transparante manier kenbaar gemaakt worden zodat ouders een inschatting zouden kunnen maken van de grootte van de jaarlijkse bedragen die door de school kunnen gevraagd worden. Deze nieuwe verplichting moet verhinderen dat ouders in de loop

Vanderpoorten

van het schooljaar voor onaangename verrassingen komen te staan.

Daarnaast moet er in de participatieraad of schoolraad een regeling uitgewerkt worden voor ouders die het financieel moeilijk hebben. Deze regeling vormt een afwijking op de bijdrageregeling en moet eveneens opgenomen worden in het schoolreglement. Ik zal dit schooljaar via steekproef een groot aantal schoolreglementen laten opvragen door mijn diensten. Aan de hand van een screening van de schoolreglementen zullen we voor het eerst een zicht krijgen op wat een basisschool werkelijk kost. Aan de hand van deze resultaten zal de regelgeving, indien nodig, bijgestuurd worden en zouden we bijvoorbeeld kunnen bepalen of er al dan niet maximumfacturen mogen zijn. Tevens zal ik onderzoeken of het toekennen van studiebeurzen aan leerlingen in het basisonderwijs een oplossing kan betekenen voor minder begoede ouders. U hebt echter reeds gehoord dat daarover geen eensgezindheid bestaat.

Ik wens u ook even te wijzen op de verantwoordelijkheid terzake van scholen, leerkrachten en ouders. Ik stel immers vast dat scholen vaak bijzonder dure materialen aankopen. Wie bijvoorbeeld vaak kleuterscholen bezoekt, zal vaststellen dat daar enorm veel materiaal en speelgoed aanwezig is. Op zich is dit niet verkeerd, wel integendeel. Toch weet iedereen dat de handel daar vaak gebruik of misbruik van maakt en materiaal aanbiedt tegen een veel hogere prijs dan ander beschikbaar materiaal dat over dezelfde kwaliteiten beschikt en dezelfde pedagogische doeleinden dient. Dit betekent dus dat er een grote verantwoordelijkheid berust bij de scholen die bijzonder kritisch moeten leren omgaan met de aankoop van materialen.

Er ligt ook een grote verantwoordelijkheid bij de leerkrachten. Omwille van het feit dat men nu voor het eerst op school moet gaan praten over die bijdrageregeling, wordt aan de leerkrachten gevraagd wat zij nu exact aan de leerlingen vragen. In het verleden deden de leerkrachten daarin een beetje hun eigen zin. Dit leidde ertoe dat men voor verschillende vakken, zeker in het secundair onderwijs, ongeveer hetzelfde moest kopen, maar toch een beetje anders naargelang de leerkracht, het studiejaar, enzovoort. Wie dan meerdere kinderen op dezelfde school had, kon vaak voor elk kind ander materiaal kopen.

Tot slot rust er ook een grote verantwoordelijkheid op de ouders. Ouders hebben immers soms de neiging om, ingaande op de wensen van hun kinderen, te dure materialen te kopen.

Het is uiteraard heel gemakkelijk te verwijzen naar de verantwoordelijkheid van de ouders en te zeggen dat de overheid alles moet oplossen. Ik zeg u heel duidelijk dat de overheid dit niet alleen kan oplossen en dat er ook een heel grote verantwoordelijkheid ligt bij scholen, leerkrachten en ouders.

De kosteloosheid van het basisonderwijs is momenteel inderdaad beperkt tot die materialen, activiteiten en diensten die noodzakelijk zijn om de eindtermen te bereiken of de ontwikkelingsdoelen na te streven. De kostprijs van het basisonderwijs bedraagt uiteraard meer dan de noodzakelijke kosten en kan sterk verschillen van school tot school. Zo zal de ene school bijvoorbeeld meer uitstappen organiseren dan de andere. Alle schooluitstappen kunnen een opvoedende waarde hebben, alhoewel ook hieromtrent heel wat interpretaties bestaan. Vandaar dat lokaal overleg tussen school en ouders in deze van cruciaal belang is. Directie, personeel en ouders moeten samen bepalen of en hoe uitstappen georganiseerd en betaald kunnen worden.

Het zou best kunnen dat in een aantal scholen ouders zullen pleiten voor meer uitstappen en er ook geheel of gedeeltelijk de financiële gevolgen kunnen en willen van dragen. In andere scholen zal mogelijks beslist worden om uitstappen en de kostprijs ervan te beperken.

Ik ben van oordeel dat de kosteloosheidregel hoe dan ook niet mag ingrijpen in de door de scholen gehanteerde methodieken. In het participatiedecreet is dienaangaande een belangrijke passage terug te vinden. Daarin wordt uitgelegd hoe dat overleg tot stand moet gebracht worden en hoe ver dat overleg kan gaan.

De vraag die we ons in eerste instantie moeten stellen is of de gemeente zelf als organisator van onderwijs moet blijven optreden. Alhoewel ik ervan overtuigd ben dat een gemeente zelf onderwijs moet kunnen blijven inrichten, ligt een mogelijke oplossing in het verzelfstandigen van het gemeentelijk onderwijs door haar onderwijs onder te brengen in een verzelfstandigd agentschap met een eigen beheersorgaan. Op die manier staat het gemeentebestuur even onafhankelijk tegenover alle scholen op zijn grondgebied en zou het een zelfde ondersteunende rol kunnen spelen voor alle onderwijsverstrekkers. Ik zal dus ook in dit geval niet onmiddellijk maatregelen treffen, maar de conclusies van het kerntakendebat afwachten.

Vanderpoorten

Wat de vragen van de heer Martens betreft, kan ik nog dit toevoegen. Binnenkort zal de commissie zorgvuldig bestuur worden opgericht. Deze onafhankelijke commissie wordt bevoegd om klachten te behandelen die verband houden met de kosteloosheid van het onderwijs. Men kan bij de commissie klachten indienen per eenvoudig aangetekend schrijven, binnen 60 dagen na kennisname van de feiten waarover een klacht wordt ingediend. De commissie moet dan binnen 60 dagen een beslissing nemen en die eveneens per aangetekend schrijven meedelen. Deze commissie zal de huidige commissie laakbare praktijken vervangen. Zolang de commissie zorgvuldig bestuur niet operationeel is, blijft de commissie laakbare praktijken eventuele klachten behandelen.

Specifiek voor het secundair onderwijs zijn er nog nieuwigheden in het systeem van de studietoelagen. Zoals u ongetwijfeld weet, kan elke leerling die minstens 2 jaar met zijn gezin in België verblijft en aan de financiële voorwaarden voldoet, een studietoelage ontvangen. Rekening houdend met het feit dat nog teveel mensen de weg naar de studietoelagen niet vinden, loopt er op dit ogenblik een nieuwe campagne om het systeem van studietoelagen ruimer bekend te maken. Alle relevante informatie over studietoelagen staat op de onderwijswebsite.

De reglementering van het systeem van studietoelagen voor het secundair onderwijs is doorgelicht. Op basis hiervan zullen prioriteiten worden bepaald. De huidige wetgeving zal worden aangepast en zo veel mogelijk worden vereenvoudigd. Daarnaast worden ook de inspanningen ter bevordering van de administratieve vereenvoudiging voortgezet en zullen verdere acties worden ondernomen om ervoor te zorgen dat diegenen die recht hebben op een studietoelage, die ook aanvragen.

De resultaten van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek over ‘Studiekosten in het secundair onderwijs’ en ‘Studiekosten in het basisonderwijs’ zijn al enige tijd vrijgegeven. Zij liggen mee aan de basis van de beleidsmaatregelen die we hier hebben besproken.

In het door de overheid gefinancierde wetenschappelijk onderzoek dat in 2002 zal worden opgestart, is geen verder onderzoek over kosteloosheid opgenomen. Wel heeft de administratie de opdracht gekregen om een onderzoek uit te voeren over de opvolging van de verplichting om de te voorziene kosten ten laste van de ouders op te nemen in het schoolreglement. Verder moet een overzicht worden opgesteld van de aard van de kosten, opgedeeld in grote rubrieken. Daartoe zullen dit schooljaar steekproefsgewijs een aantal schoolreglementen worden gescreend. Zo kunnen we een inzicht verwerven in wat basisscholen aanrekenen, en de regelgeving eventueel bijsturen. Tevens werd gevraagd te onderzoeken welke bijdrage studiebeurzen voor leerlingen in het basisonderwijs kunnen leveren aan de kosteloosheid van het onderwijs. Er zullen simulaties worden doorgevoerd, die zullen variëren in functie van de kostencategorieën die in aanmerking worden genomen.

Op de rondetafelconferentie werd gevraagd de onderwijsuitgaven tot 5 percent van het bruto regionaal product op te trekken. 1 percent van het BRP komt overeen met een bedrag van 1,5 miljard euro.

Als lid van de centraal-technische werkgroep en als lid van de werkgroep Financiering van de rondetafelconferentie weet de heer Martens dat de voorstellen voor het verder streven naar volledig kosteloos leerplichtonderwijs slechts een deel van de vele voorstellen voor het toekomstige onderwijsbeleid vertegenwoordigen. Het is bijgevolg niet zozeer een kwestie van het vooruitschuiven van deze beleidsprioriteit, maar het afwegen van de verschillende onderwijsprioriteiten, en de afweging ervan binnen de Vlaamse regering.

De HIVA-studie bevat interessante informatie. Het HIVA berekent de kosten door gewoon alle uitgaven van de ouders op te tellen. Een kritische opstelling van ouders, leerkrachten en directies ontbreekt. We moeten onderzoeken wat er van de ouders wordt gevraagd, en of dat nu al dan niet terecht is. Zo’n debat moet bij alle actoren het verantwoordelijkheidsgevoel aanscherpen. Het Onderwijsdecreet XIII is in dat verband belangrijk, want het is de eerste stap in het stappenplan waarover ook sp•a het heeft. Ik herinner me in dat verband dat een journalist aan sp•a-voorzitter Janssens vroeg of het de bedoeling was dat ook de boekentassen zullen worden betaald, maar dat hij daarop niet onmiddellijk een antwoord gaf. Wat mij betreft, kan het toch niet de bedoeling zijn dat iedereen altijd hetzelfde materiaal moet gebruiken. We keren toch niet terug naar de tijd van de uniformen en dergelijke ? Het stappenplan waar sp•a voor pleit, bestaat. Als men echter wenst dat dit nog meer wordt geconcretiseerd, dan kan dat. Ik heb daar geen problemen mee.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Ik dank de minister voor haar vrij uitvoerig antwoord. Ik wil dat antwoord op papier nog eens rustig herlezen, en alle informatie eruit goed verwerken.

Toch wil ik benadrukken dat het onderwerp van de kosteloosheid en de gratis toegang al tijdens de vorige zittingsperiode aan de orde is geweest. U hebt dat onderwerp toen trouwens ook aangekaart. Bij het begin van deze zittingsperiode heeft de huidige regering van dit thema een belangrijk aandachtspunt gemaakt. Dat is zo op papier gezet. Het kan dus niet dat men vandaag een stap achteruit zet en stelt dat dit slechts een van de vele aandachtspunten is. Deze regering heeft gezegd dat het een van haar centrale ambities is om de kosteloosheid van het onderwijs – en dan in de eerste plaats van het basisonderwijs – te organiseren.

Kosteloosheid moet gelden voor elke kind. Het is misschien een boutade, maar die kosteloosheid moet nog meer voor het ene dan voor het andere kind gelden. Alle kinderen hebben recht op die kosteloosheid, maar de ongelijkheid in de samenleving maakt dat het ene kind er nog meer recht op heeft dan het andere. Een aantal bijkomende, maar gerichte maatregelen moeten ervoor zorgen dat kinderen met een kwetsbare achtergrond er zeker gebruik van maken. Mevrouw de minister, u hebt gelijk met uw stelling over een gedeelde verantwoordelijkheid, maar die ontslaat de overheid niet van haar taak om ervoor te zorgen dat scholen en kinderen allemaal dezelfde startposities innemen.

Vandaag worden transparante rekeningen gevraagd, en er wordt ook gevraagd dat scholen van bij het begin van het schooljaar met de ouders goede en duidelijke afspraken maken. De ouders moeten weten waar ze aan toe zijn. We zijn voor goede afspraken. Daardoor komt aan het licht in welke ongelijke positie scholen zich bevinden. Degenen die over beduidend minder werkingsmiddelen beschikken, zullen bij een kwalitatief gelijk aanbod, noodzakelijkerwijze een hogere factuur moeten doorschuiven dan degenen die over meer middelen beschikken. Vandaag zou dat dus een ontradend effect hebben. Voor een zelfde aanbod zal in de ene school de factuur beduidend hoger liggen dan in de andere school. Dat kan niet. In die zin is het debat over de kosteloosheid niet los te koppelen van de gelijke financiering. Ik zal daar straks nog op terugkomen.

Wat de gemeente als organisator betreft, dit aspect komt ook aan bod in onderwijsdecreet XIV. Ik hoor u graag zeggen dat u hierover het kerntakendebat wenst af te wachten. Dan hoeft u immers op dit punt niet in te grijpen op de bestaande regelgeving. Dan zou het evenwel consequent zijn om voor andere punten op dezelfde manier te reageren. Ik ben benieuwd wat de laatste versie van het onderwijsdecreet XIV zal zijn.

We zijn er voorstander van dat de gemeenten een sleutelrol spelen bij de organisatie van het basisonderwijs. We zijn ook voor de gedachte van een zelfstandig agentschap, welk statuut dat ook krijgt, op voorwaarde dat er een gelijke en voldoende financiering is voor deze scholen. Als het een operatie wordt waarbij de problemen naar de gemeenten worden doorgeschoven, zoals dat voor andere problemen al eens gebeurt, zonder de budgettaire consequenties in rekening te brengen, dan is dat geen correcte operatie. We zullen ons hiertegen dan ook verzetten.

We gaan ermee akkoord dat de gemeenten een sleutelrol spelen in het vervullen van het basisonderwijs in een zelfstandige situatie, waardoor zij niet langer zelf rechter en partij moeten zijn, maar op een open manier kunnen werken met alle scholen op het grondgebied van de gemeente. Dat is alleen maar mogelijk, als de kosteloosheid op een gelijke manier wordt gegarandeerd. Wat voorheen bestond, is een gevaarlijke operatie.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, het is essentieel dat het begrip kosteloosheid voor alle kinderen, ongeacht de school, op dezelfde manier wordt ingevuld. Ik ben het met de heer Suykens niet eens als hij zegt dat hetgeen in Gent door de schepen van Onderwijs werd voorgesteld, niets met sociale voordelen had te maken. De minister was in haar eerste reacties in de pers omtrent de maatregelen in Gent, duidelijker dan vandaag.

Het zou interessant zijn om de uitvoeringsbesluiten en de omzendbrieven in verband met sociale voordelen te kennen, van zodra ze er allemaal zullen zijn, en om te weten welke we nog kunnen verwachten. Het zou goed zijn als deze aan het verslag worden toegevoegd. Deze discussie is vandaag immers nog niet afgerond.

De heer Gilbert Van Baelen : Ik ben blij dat de heer Martens akkoord gaat met de transparantie van kosten en een gelijkekansenbeleid. Ieder kind is inderdaad niet gelijk. Ik ben het eens met de plaats en de rol van het officieel onderwijs en de rol van de gemeenten wat de organisatie van het basisonderwijs betreft. Ik ben het fundamenteel oneens met de heer Martens dat elke school gelijk is wat het aspect kosteloosheid betreft. Dat is onjuist. Hij zegt dat de kosteloosheid voor elke school

Van Baelen

dezelfde moet zijn. Ik zeg dat niet iedere school gelijk is. Met de werkingsmiddelen alleen bereikt men geen volledige kosteloosheid. Men gaat dan immers voorbij aan het begrip verlevendigen en het bereiken van de eindtermen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer De Meyer werd tot besluit van deze interpellaties een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de implementatie van de studie betreffende de objectiveerbare verschillen in het onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de implementatie van de studie betreffende de objectiveerbare verschillen in het onderwijs.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de aanleiding voor mijn vraag was een interview in De Morgen van 21 september. De minister zegt : 'Wij kunnen op dit moment het financieringssysteem niet onmiddellijk aanpakken. Dat zal in een stappenplan moeten gebeuren. Op dit moment kunnen wij enkel de kloof verder dichten. Ik denk dat wij erin geslaagd zijn. Wij zullen in 2003 verder staan dan wat de vorige regering had vooropgesteld voor 2006.'

Ik ben dit nagegaan en vond een document van februari 1998 : 'Al deze extra middelen zorgen ervoor dat de verhouding 100/76 reeds bereikt wordt in 2003'. Men had dus toen reeds de optie om tegen 2003 de verhouding te realiseren en niet tegen 2006. De vraag is of de minister verder staat dan wat toen is geformuleerd. Ik citeer verder : 'Tot op dat ogenblik worden alle middelen lineair verdeeld. Van zodra de werkingsmiddelen de juiste verhouding bereiken, dus vanaf 2004, geschiedt de verdeling conform de in het decreet basisonderwijs afgesproken sleutel 100/76.'

De vorige minister had wel degelijk de bedoeling om, in uitvoering van het Tivoli-Polderakkoord, reeds in 2003 het vooropgestelde niveau te bereiken. Dit niveau zou nu met de begroting, die we straks zullen bespreken, worden bereikt. Ik ben benieuwd om te zien hoe dit zal gebeuren. Als ik de cijfers van 2002 lees, zie ik dat de werkingsmiddelen, die per leerling aan het gemeenschapsonderwijs worden toegekend, beduidend hoger liggen dan degene die het gesubsidieerd onderwijs worden toegemeten. Voor elke 100 euro die aan de werking van het gemeenschapsonderwijs worden besteed, ontvangt het gesubsidieerd vrij basisonderwijs ruim 52 euro, het vrij buitengewoon basisonderwijs 42 euro, het gewoon vrij secundair onderwijs 55 euro en het vrij buitengewoon secundair onderwijs 74 euro. Gemiddeld gaat er voor elke 100 euro 54 euro naar het vrij onderwijs. Dat is de toestand. Het is het antwoord dat altijd is gegeven.

De idee van kosteloosheid is een ambitie die tijdens de vorige regeringsperiode is gegroeid. Ook deze regering heeft ze tot de hare gemaakt. Wij steunen dit. Het wegwerken van alle niet-objectiveerbare verschillen is ook een ambitie van de vorige regering. Binnen de bevoegdheid en de tijd die haar was toebedeeld, heeft zij er alle consequenties van gedragen en vele inspanningen geleverd. Ik denk bijvoorbeeld aan de inspanning die ze van het secundair onderwijs geeft gevraagd. Deze minister heeft dit terug teniet gedaan. We kunnen alleen maar blij zijn dat u meer middelen voor het secundair onderwijs hebt. We hopen wel dat het secundair onderwijs in de toekomst over die middelen kan blijven beschikken. Welke stappen zijn er gezet in de richting van de conclusies van de studie over de objectiveerbare verschillen ? Die studie heeft niet enkel betrekking op het geld en bevat 6 conclusies of aanbevelingen. Welke stappen zijn er genomen om die aanbevelingen inhoudelijk in te vullen ?

Mevrouw de minister, zelf spreekt u over een stappenplan. Wij spreken over een groeipad. De resultaten van de studie zijn er nu al geruime tijd. U hebt tegen de mensen van de rondetafelconferentie gezegd dat ze ervoor moeten zorgen dat hun rapport er is voor de begrotingsbesprekingen. De heer Sannen heeft grote inspanningen gedaan om te zorgen dat het rapport van de werkgroep Financiering er zou zijn. Dit rapport steunt de kerncon-

Martens

clusie dat het evident is dat gelijkheid ook een gelijke financiële behandeling van alle kinderen impliceert. Er kunnen natuurlijk wel specifieke correcties worden aangebracht, afhankelijk van de context waarin kinderen in het onderwijs terechtkomen.

We hebben gepleit voor een groeipad dat op een hoger niveau zal eindigen, en in wezen moet het uitgangspunt zijn : 100 percent voor ieder kind, behalve voor de kinderen waarvoor meer moet worden gedaan. Die benadering is de enige juiste. Voor bepaalde kinderen moet misschien iets meer worden gedaan omdat ze op een school zitten die meer kosten heeft omdat er bijvoorbeeld zedenleer en godsdienst wordt aangeboden. Het kan ook gaan om andere omstandigheden waarvan we er een aantal hebben gedefinieerd in het gelijkekansendecreet. Hoe ziet u het groeipad en hoe zult u het niveau bereiken dat moet worden bereikt ?

Op een bepaald ogenblik hebt u gezegd dat het basisonderwijs naar de steden en de gemeenten moet worden overgeheveld. Die uitspraak kan niet los staan van een voldoende en objectieve financiering. U reageerde daarmee op het invoeren van de kosteloosheid van het basisonderwijs in het stedelijk onderwijsnet van Gent. Die maatregel is lovenswaardig. Iedereen moet immers kosteloos onderwijs kunnen genieten.

U zei op een bepaald moment : 'Nog nooit kreeg het katholiek onderwijs zo veel.' Dat is juist. Naarmate het begrotingsbudget stijgt, zullen alle netten meer krijgen dan vroeger. U zou bijvoorbeeld ook kunnen zeggen : 'Nog nooit kreeg het gemeentelijk onderwijs zo veel.' Zelfs zeggen dat het onderwijs in het algemeen nog nooit zo veel kreeg, is juist. Er zijn vandaag immers beduidend meer middelen. Wat is echter de waarde van uw uitspraak in het licht van de studie over de objectiveerbare verschillen en de uitvoering ervan ?

Ik stel vast dat er veel ongenoegen blijft bestaan. Vandaag komt dat nog niet echt duidelijk tot uiting, maar dat zal veranderen. Er zal uiteindelijk een discussie over de netten heen op gang komen die zal gaan over het feit dat het basisonderwijs onvoldoende geld krijgt in vergelijking met de andere onderwijsniveaus. Mevrouw de minister, hoe denkt u die dreigende onrust te beheersen ? Ook bij de hogescholen zal die onrust uiteindelijk tot uiting komen, zij het op een ander moment. Die onrust ontstaat niet omwille van politieke overwegingen of omwille van een satanisch genoegen. Die onrust vloeit voort uit het feit dat het water tot aan de lippen en zelfs tot aan de neusgaten staat. Indien het water tot aan de lippen staat, is het nog mogelijk te ademen door de neusgaten, maar niet voor lang. Het is immers moeilijk ademen op die manier.

U beschikt nu, zoals u had gevraagd, voor de begrotingsbesprekingen over de conclusies van die rondetafelconferentie. Wat leert u hieruit ?

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer Martens, ik heb een aantal bedenkingen bij uw pleidooi in het licht van de studie over de objectiveerbare verschillen. Het klopt dat er nooit meer geld naar onderwijs is gegaan dan tijdens deze legislatuur. Bovendien heeft de minister steeds gezegd dat voor haar het basisonderwijs en het hoger onderwijs prioritair waren.

De studie over de objectiveerbare verschillen werd door de minister aanvaard, maar ze werd in deze commissie nadrukkelijk in vraag gesteld op een aantal punten. De conclusie die u trekt uit de commissiebesprekingen is volgens mij niet de conclusie van de hele commissie. U zegt dat die cijfers als dusdanig moeten dienen als basis om het beleid op te enten. Ik denk dat iedereen hier op een bepaald ogenblik wel akkoord was met het feit dat de studie tendensen aanduidt, maar dat is een fundamenteel verschil. Daarmee heb ik niet gezegd dat ik de studie wetenschappelijk in vraag stel, ik zeg enkel dat dat hier gebeurde.

Mijnheer Martens, u hebt het over de verhouding 100/76. Veegt u dan de lineaire maatregelen zomaar van tafel ? We hebben hierover ook een debat gehad in De Zevende Dag, gooit u dat zomaar weg ? Hadden we dan de verhouding 100/65 of 100/76 moeten toepassen ? Hadden we dezelfde maatregelen moeten toepassen als in het kleuteren basisonderwijs ? Ik denk aan de verhoging van de werkingsmiddelen, hadden we dat dan op die basis moeten toepassen ? Er was namelijk een politiek akkoord.

De minister heeft het volgende principe toegepast : 'elke leerling is gelijk, 100 percent is 100 percent'. Hadden we dan een ander principe moeten toepassen ? Had de minister dat dan niet lineair mogen doen maar gedifferentieerd ? Ik ben het volledig met u eens dat elk kind voor 100 percent telt en dat we beter spreken van 100 percent plus meer. We zullen dan het debat moeten voeren waarvoor die 100 percent staat. Dat is het debat. Is het dan een

Van Baelen

individueel rugzakje of een rugzakje gekoppeld aan een schoolgebonden toestand ?

Mijnheer Martens, ik denk dat er toch wel een duidelijk groeipad is uitgetekend van het begin tot het einde van deze legislatuur. Ook in de vorige legislatuur is dat inderdaad gebeurd. Ik ben blij dat deze regering die afspraken tot op vandaag heeft gehonoreerd. Bezuinigingen die u tijdens de vorige regering persoonlijk mee hebt goedgekeurd, heeft deze regering ongedaan gemaakt. Ze heeft substantieel in bijkomende middelen voorzien en ze blijft ook de afspraken die in het verleden en tijdens deze legislatuur zijn aangegaan – ik denk aan de CAO's – honoreren.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, in de eerste plaats wil ik zeggen dat deze regering doet wat ze heeft beloofd. Ze wil namelijk de verschillen tussen netten wegwerken, want voor zover ik weet zijn alle nieuwe maatregelen van deze regering maatregelen die lineair worden toegepast. Wat in het regeerakkoord staat, wordt dus ook uitgevoerd : elk kind telt voor ons op dezelfde manier mee, en als er specifieke behoeften en noden zijn, moeten we daarop als overheid inspelen. Het gelijkekansendecreet is daarvan uiteindelijk het voorbeeld.

De studie over de objectiveerbare verschillen is voor mij op zich niet zo belangrijk. We kunnen natuurlijk discussiëren over de wetenschappelijkheid van bepaalde cijfers en onderzoeken, maar als algemeen uitgangspunt heeft de studie een zekere waarde. Ik denk dat we het erover eens kunnen zijn dat de studie heeft aangetoond dat, als we verschillen maken tussen leerlingen, slechts beperkte elementen die verschillen kunnen rechtvaardigen. Ik denk dat we het er ook over eens zijn dat die beperkte elementen als parameters kunnen worden gebruikt bij de verdeling van de werkingsmiddelen.

We zijn het erover eens dat het basisonderwijs tegenover het secundair onderwijs ondergefinancierd werd. We zijn het hier niet allemaal eens met het uitgangspunt dat de Vlaamse overheid over het algemeen voldoende middelen aan onderwijs besteedt. De studie over de objectiveerbare verschillen werd door iedereen dus gehanteerd naargelang de filosofie en de politieke benadering die men belangrijk vindt.

Mevrouw de minister, met mijn volgende punt loop ik eigenlijk vooruit op het debat van de begroting, maar ik heb het ook al gezegd bij de Septemberverklaring. Eigenlijk vind ik de afspraak die de vorige regering heeft gemaakt, om een groeipad uit te tekenen van 100/76, achterhaald. In de werkgroep Financiering hebben we juist het algemene principe naar voren geschoven dat elk kind even veel waard is, en dat op basis van specifieke behoeften en noden in bijkomende financiering kan worden voorzien. Ik denk dat we moeten afstappen van die verhouding 100/76. Nogmaals : in die werkgroep interesseerden netten en zuilen ons niet, het enige wat ons interesseerde was het kind en de school.

Ik zou dus graag hebben dat de minister binnen een bepaalde tijdspanne de werkingsmiddelen voor het onderwijs zo structureert dat het uitgangspunt wordt bereikt dat elk kind even veel waard is en dat specifieke behoeften en noden extra worden gefinancierd. Dat vergt decretale maatregelen, want momenteel is er voor het gemeenschapsonderwijs een ander systeem van financiering dan voor het gesubsidieerd onderwijs. Er moet een tijdpad worden uitgetekend waarbij tussentijdse maatregelen kunnen worden genomen om correcties door te voeren. Het moet duidelijk zijn tegen welke datum het principe daadwerkelijk zal worden toegepast. Wat de som is per school opgedeeld per net en zuil, interesseert me hoegenaamd niet. Het groeipad moet niet alleen te maken hebben met meer middelen, maar ook met de omschakeling van een juridisch mechanisme.

De voorzitter : De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens : Mevrouw de minister, u hebt de studie aanvaard. Ik ga akkoord met de heer Van Baelen dat er vanuit de commissie nogal wat kritiek was op de wetenschappelijkheid van het onderzoek. Een persoonlijke kritiek is ook dat niet alle betrokkenen openlijk hebben geantwoord op de vragen. Die discussie hebben we echter in het verleden al gevoerd.

Ik ben voor objectieve financiering en voor een gelijke behandeling van elk kind, maar wel in de mate dat kinderen gelijk zijn en dat zijn ze niet. Netten zijn voorbijgestreefd. We hebben allemaal die evolutie in ons denken meegemaakt. Scholen verschillen ook van elkaar. Daar moet duidelijkheid over komen.

Ik treed de vraag van de heer Sannen bij om een tijdpad uit te tekenen. Ik wil me niet vastpinnen op de verhoudingen 100/76 of 100/80. Mijnheer Martens, de verhouding 100/76 gaat trouwens over een

Suykens

beperkt stuk van de onderwijsbegroting. Als we alle cijfers, dus ook de lonen, meetellen, dan ligt de verhouding helemaal anders. Dat mag ook eens worden gezegd.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, ik vind de discussie over de netten min of meer achterhaald. De netten bestaan, maar hoelang nog ? Hier werd al vaak gepraat over de manier waarop scholen meer interactief kunnen zijn, hoe ze democratischer kunnen worden en hoe leerlingen en ouders meer inspraak kunnen krijgen. Een democratische invulling van een school leidt op termijn tot het vervagen van netstructuren. We moeten ons daarop toespitsen. Het groeipad dat tijdens de vorige legislatuur werd uitgetekend, mag voor mij uitdeinen naar de verhouding 100/76. Uiteindelijk is dat op middellange termijn een achterhaalde discussie. We moeten onze scholen democratiseren, en op die manier zullen de netten vanzelf vervagen.

De voorzitter : Dames en heren, ik stel vast dat als de minister begint te antwoorden, er niet meer wordt geluisterd en onder elkaar wordt gepraat. Ik vind dat onbeleefd en zeker niet gepast voor een commissie voor Onderwijs.

Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voozitter, dames en heren, het is al te eenvoudig te stellen dat de studie van Deloitte & Touche een kant-en-klare blauwdruk zou zijn voor een toekomstige financiering van het onderwijs. De studie was niet ongecontesteerd, zo bleek ook uit de hoorzittingen in deze commissie, al acht ik ze over het geheel genomen wel bruikbaar en meen ik dat minstens de tendens correct is.

Mijnheer Martens, zelfs indien men de definitiestudie als valabel uitgangspunt neemt, blijven er tal van verschillen waarvan de onderzoekers aangeven dat ze bestaan, maar dat het niet mogelijk is ze te kwantificeren. Ik verwijs onder meer naar de aanvaardingsplicht voor het officieel onderwijs, waar het rapport erkent dat er onmiskenbaar financiële gevolgen zijn ten nadele van officiële scholen. De bespreking van het decreet gelijke onderwijskansen I toonde intussen aan dat uw fractie dit verschil hoegenaamd niet wenst te zien verdwijnen. U stuurde alvast aan op uitstel van het decreetsartikel dat een aanvaardingsplicht inhield voor de vrije scholen, ook nadat het advies van de Raad van State daarover positief was.

Het stoort me dat u de eindconclusies van Deloitte & Touche herleidt tot de samenvattende grafieken en er essentiële conclusies uit weglaat. Zo stelden de onderzoekers ook dat het niet mogelijk is een kwaliteitsvol en betaalbaar onderwijs te bekostigen zonder structurele samenwerking tussen de netten.

Initiatieven om scholen van verschillende netten te doen samenwerken, blijven veeleer zeldzaam ondanks de nobele intenties die men hierover ventileert. Het kan niet dat dit rapport selectief wordt gelezen op de punten die de overheid aanspreken en dat men blind blijft voor de aanbevelingen ten aanzien van de schoolbesturen.

Verder heeft het rapport uitgewezen dat er significante verschillen bestaan in boekhoudkundige verplichtingen. Op pagina 362 van het eindrapport bijvoorbeeld wordt aanbevolen deze boekhoudkundige en andere administratieve verplichtingen veeleer af te schaffen dan ze te verrekenen en te kwantificeren. Zoals aangekondigd in het regeerakkoord zullen aan alle scholen gelijkwaardige boekhoudkundige verplichtingen worden opgelegd.

Het gemeenschapsonderwijs werkt sedert 2000 met een economische boekhouding. Om dit ook te realiseren in het vrij onderwijs, loopt er op dit ogenblik een begeleid pilootproject met een 20-tal vrije scholen. Op basis van de bevindingen zal een eenvormig plan worden uitgewerkt voor alle vrije scholen met een bijbehorend controlesysteem.

Mijnheer De Meyer, het groeipad naar de 100/76-verhouding werd nog tijdens de vorige legislatuur vastgelegd. U hebt dit zelf reeds aangegeven. Het groeipad bepaalde dat de 100/76-verhouding in 2007 wel degelijk zou worden bereikt voor het secundair onderwijs. Het groeipad werd immers vastgelegd in artikel 100 van het decreet van 14 juli 1998 betreffende het secundair onderwijs en werd in de opeenvolgende begrotingen correct uitgevoerd. In het basisonderwijs was de verhouding in 1996 100/33. Aan het begin van de huidige regeerperiode in 1999 was de verhouding 100/44. Daarna evolueerde de verhouding in het basisonderwijs als volgt : in 2000 100/48,5, in 2001 100/53,9 en in 2002 100/57,7. In 2003 zal het 100/65,7 zijn.

In 1996 kreeg het gesubsidieerd onderwijs 9907 frank per leerling. In 2004 zal dit 21.000 frank per leerling zijn. Daaruit blijkt dat het groeipad gestaag verloopt, met zelfs een scherpere stijging dan in de periode toen u in de regering zat. Bovendien

Vanderpoorten

worden nieuwe initiatieven zoals ICT-coördinatoren en zorgcoördinatoren, die bij de bovenstaande berekeningen niet zijn meegeteld, steeds op 100/100-basis uitgevoerd, wat de verhouding dus meer in de richting van de gelijke verhouding brengt.

Toen ik zei dat steden en gemeenten basisonderwijs moeten kunnen blijven inrichten, liefst op basis van een verzelfstandigd agentschap, gaf ik mijn standpunt weer in de kerntakendiscussie voor steden en gemeenten. U weet dat dit debat nog aan de gang is en dat er over voorstellen kan worden gedebatteerd. Uit de studie van Deloitte & Touche is gebleken dat lokale besturen aanzienlijk veel middelen uit hun eigen begroting investeren in hun scholen. In belangrijke mate zijn die investeringen bedoeld om de kost van het onderwijs voor de betrokken leerlingen en hun ouders zo laag mogelijk te houden. Dit is zonder meer positief, maar zou alle leerlingen van het basisonderwijs ten goede moeten komen indien het basisonderwijs een kernopdracht zou worden van de gemeenten. Dit is echter louter een voorstel waarvan de eventuele uitvoering ook niet op korte termijn volledig mogelijk zal zijn.

Met de uitspraak dat het katholiek onderwijs nog nooit zoveel geld kreeg, heb ik vooral willen reageren op de negatieve toon van onder meer de affichecampagne die het katholiek basisonderwijs startte. Het is toch vreemd dat op het moment dat een duidelijke inhaaloperatie is ingezet door de regering, een campagne wordt gevoerd die laat uitschijnen dat ik het vrij onderwijs niet geef wat het toekomt. Dit staat in contrast met decennia van status quo waarin dergelijke campagnes uitbleven. Ten slotte is die uitspraak ook in absolute cijfers correct. Iedereen kan dit nagaan in de onderwijsstatistieken van de afgelopen jaren. Dit werd door de heer De Meyer daarnet trouwens onderschreven.

Een ander voorbeeld betreft de subsidiëring van de vrije internaten. De vorige regering heeft pas in het laatste jaar van de legislatuur een bedrag toegevoegd van 80 miljoen frank. Deze regering was bereid een inspanning te doen overeenkomstig de regeringsverklaring. Dit is gebeurd bij de budgetcontrole 2002, waarbij een bedrag van 280 miljoen frank structureel werd toegevoegd. Door deze toevoeging komt men aan een verhouding van bijna 100/76 voor het geheel van middelen ten aanzien van de vrije internaten. De inspanning van deze regering richtte zich tot entiteiten die door de grondwetgever niet worden beschouwd als onderwijsinstellingen. Ik sta volledig achter deze operatie, maar men moet ze dan ook in zijn volheid erkennen.

Een minister en een regering hebben de verantwoordelijkheid een beleid te voeren zoals werd afgesproken in het regeerakkoord. Ik neem die verantwoordelijkheid op en probeer over dat beleid te communiceren met alle belanghebbenden. Andere belanghebbenden hebben eveneens het recht standpunten in te nemen inzake het onderwijsbeleid, maar ik stel vast dat over het onderwerp van de onderwijsfinanciering onrust wordt gezaaid. Een minister kan alleen maar hopen dat iedereen zich eerlijk en constructief opstelt, maar kan weinig ondernemen als sommigen dit dossier gebruiken om een negatieve sfeer te scheppen in het onderwijsveld. Onrust wordt gecreëerd door desinformatie, en niet zozeer door nieuwe initiatieven die op til zijn.

De rondetafelconferentie, waarvan ik niet meer weet of CD&V er nog aan deelneemt of niet, wordt in haar geheel tijdens dit najaar afgerond. De werkgroep Financiering heeft reeds in juli haar werkzaamheden beëindigd. U weet echter ook dat er in totaal 5 werkgroepen zijn en dat de 5 rapporten een geheel vormen.

Om gerichte discussies te kunnen voeren over bepaalde domeinen van het onderwijsbeleid, zijn meerdere werkgroepen opgericht. De werkgroep Financiering pleitte voor een objectieve financiering op basis van leerlingenkenmerken. Dit betekent dat ook de conclusies van de werkgroep Gelijke Kansen en de werkgroep Kwaliteit een belangrijke rol spelen. Leerlingen die op relevante criteria verschillen, zullen daarom ongelijk worden gefinancierd. Opleidingen die op relevante criteria verschillen, zullen per leerling verschillend moeten worden gefinancierd.

Hoe dan ook, een systeem uitwerken voor de financiering van de scholen, zowel qua werkingsmiddelen als qua omkadering, kan niet onmiddellijk. Er zal een langetermijntraject voor moeten worden uitgetekend, met verschillende benaderingen van het basis- en het secundair onderwijs. Tegelijkertijd moet er ook worden gepraat over de voorwaarden waaraan scholen moeten voldoen, bijvoorbeeld de boekhoudkundige verplichtingen.

In de loop van de volgende weken zal ik een visietekst voorstellen. Wellicht al volgende week doe ik dat voor het basisonderwijslandschap, en binnen een week of drie voor het secundaironderwijsland-

Vanderpoorten

schap. Zeker in de visietekst over het basisonderwijslandschap zal reeds een aanzet worden gegeven voor een discussie over wat die werkingsmiddelen nu eigenlijk zijn. Een traditionele opdeling in personeel, werkingsmiddelen en infrastructurele middelen is intussen immers achterhaald. Een groot deel van het budget gaat zoals gezegd naar lineaire initiatieven, die er bij de huidige traditionele definitie tussenuit vallen. In de visietekst zullen we een poging doen om daar komaf mee te maken.

Daarmee ga ik ook in op de hier gestelde vraag naar een nieuw debat over de financiering. Bij de bespreking in de commissie zullen de fracties daarop kunnen ingaan.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord, al klinkt het niet helemaal van harte. U gebruikt een paar onjuiste elementen. U kent perfect onze argumentatie aangaande de aanvaardingsplicht. Wat u binnenskamers zegt, moet u ook buitenskamers durven zeggen. Ik gebruik niet graag het woord intellectuele oneerlijkheid, maar nu doe ik het toch. We hebben altijd gezegd dat het om de haalbaarheid in de praktijk gaat.

Gelukkig is een en ander uitgesteld. Volgens uw voorstel zou het al in voege zijn geweest. We kunnen ons afvragen waar we staan met al die overlegcommissies en werkgroepen die het moeten volgen. Zonder uitstel had u een juridische onzekerheid gecreëerd. U hoeft dus niet de indruk te wekken dat we niet bereid waren ons te engageren voor de kosten die uit de aanvaardingsplicht zouden voortvloeien. Dat is immers onjuist. Ik blijf het herhalen, maar u kunt blijven weigeren het te horen.

Sommigen zijn geneigd te suggereren dat er hoogst duistere boekhoudingen zullen bestaan, maar de federale wetgever helpt u. In de nieuwe wet op de VZW's is namelijk een nieuw kader aangegeven. Zelfs als u het niet doet, komt het er vanwege de federale overheid. Men is daar helemaal niet bevreesd voor. Bedrijfsrevisoren zullen hun werk moeten doen, waardoor een en ander sowieso wordt verduidelijkt. Van zodra de nieuwe wet op de VZW's in werking treedt, zal ook deze kritiek zonder voorwerp zijn.

Uw antwoord overtuigt me dus niet, ook niet de cijfergegevens. U geeft niet altijd hetzelfde antwoord op dezelfde vraag. Het cijfer verandert weleens. Ik zal eens de moeite nemen uw antwoorden te verzamelen. Bij de bespreking van de begroting kunnen we het er opnieuw over hebben. U zult wel aan de 65/100-verhouding geraken met wat u er al hebt ingepompt, bijvoorbeeld voor schoolzwemmen, of bijvoorbeeld de 399 miljoen frank voor administratieve omkadering, de 2 maal 250 miljoen frank, de 800 miljoen frank voor administratieve omkadering, de beleidsondersteuning, enzovoort. Als u uit het referentiecijfer, met name het cijfer voor het gemeenschapsonderwijs, het vastbenoemd onderhoudspersoneel en de rekenplichtige correspondenten uitlicht, dan zult u er inderdaad wel komen.

Ik bedoel hiermee dat u tegelijkertijd met de opgang naar de verhouding 76/100, die naar mijn inzicht en dat van anderen vandaag achterhaald is, begroting na begroting hebt ingegrepen om op een andere manier tot dat referentiecijfer te komen. U kunt weigeren te luisteren naar het ongenoegen, maar het bestaat, en het heeft een draagvlak. Uiteindelijk zult u moeten uitvoeren wat duidelijk voor ons ligt, namelijk dat alle kinderen op voet van gelijkheid moeten worden behandeld.

Minister Marleen Vanderpoorten : We zullen inderdaad uitvoeren waar u nooit in geslaagd bent.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, ik sluit me aan bij de minister. Ik betreur deze sfeerschepping, en ik begrijp ze ook niet. Deze regering heeft bijzonder veel inspanningen gedaan. Mijnheer Martens, ik ben het met u eens dat de vorige regering de aanzet heeft gegeven, maar deze regering heeft de lijn meer dan consequent doorgetrokken. Alle nieuwe maatregelen zijn lineair. Ik heb niets tegen belangenverenigingen, en tegen het feit dat mensen voor hun belangen opkomen, maar de sfeerschepping alsof deze regering een stap achteruit zet, is ongehoord. De heer Martens zei echter dat zondigen in de katholieke wereld mag, anders zouden de katholieken niet weten wat ze missen. *(Gelach)*

Vergeven kan echter ook. Ik vraag aan degenen die het katholiek onderwijs steunen, en deze campagne voeren, om opnieuw te praten over de manier waarop die omslag op termijn moet worden gerealiseerd. Het is bezig, en het moet verder gaan. De visietekst is een eerste aanzet om dat debat te voeren. Dat is een veel constructievere benadering. Wat nu aan de gang is, is sfeerschepping en politieke actie, veeleer dan een actie die gebaseerd is op

Sannen

feiten. Dat valt ten zeerste te betreuren, want zo kunt u moeilijk een terechte eis op een constructieve manier realiseren.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Martens werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.26 uur.*